

Az Igazságügyminiszter, Belügyminiszter és Legfőbb Ügyész

103/1958.sz. közös utasítása

a büntetőpolitikánk egyes kérdéseiről.

I.

Az ellenforradalom óta eltelt rövid idő alatt hazánkban helyreállt a törvényes rend. Az ellenforradalom ittmaradt vezetőinek és legaktívabb részeseinek tekintélyes hányadát letartóztatták és a büntetőeljárás során jórészüket elítélték, a politikailag megbízhatatlan elemeket pedig internálták.

Az elért eredmények mellett alapvető hibaként kell megállapítani, hogy az eltelt idő alatt e szervek nem tudták az ellenforradalom ittthonmaradt fő vezető erőit maradéktalanul megsemmisíteni, a minőséget a mennyiséggel pótolták. De az illegalitásba szorított ellenség által elkövetett újabb politikai bűncselekmények felderítése, üldözése és megtorlása sem folyt elég gyorsan és eredményesen. A társadalmi tulajdon fosztogatóival és a spekuláns elemekkel szemben még nem eléggé gyors és határozott a felderítő munka.

A bíróságok még nem eléggé következetesen alkalmazzák a kormánynak azt a politikáját, hogy az ellenforradalmi bűncselekményt elkövető osztályidegen és huligán elemeket a törvény teljes szigorával kell büntetni, de ugyanígy kell eljárni azokkal a dolgozó osztályhelyzetű személyekkel szemben is, akik osztályukat tudatosan elárulva főbenjáró bűncselekményt követtek el. A társadalmi tulajdon fosztogatóival és spekuláns elemekkel szemben sem mindig érvényesül a határozott szigor.

A hiányosságok kiküszöbölése végett:

- 1./ a/ A rendőri és nyomozó szervek az októberi ellenforradalmi jellegű bűnügyek vizsgálatát 1958. február 28-ig fejezzék be. A jelenleg még aktívan tevékenykedő ellenséges elemek által elkövetett politikai bűncselekmények felderítését, mint legfontosabb feladatot kell előtérbe helyezni. Az ügyeket gondosan dokumentálva adják át a vádhatóságnak.
- b/ Fokozott erővel lépjenek fel a társadalmi tulajdon fosztogatóival és a spekuláns elemekkel szemben. Ennek során a bűnüldözés súlyát az osztályidegen, deklasztált, huligán elemek és a szokásos bűnözők által elkövetett, valamint a súlyosabb természetű bűncselekményekre kell fordítani.
- 2./ a/ Az ügyészi szervek az ellenforradalmi ügyekben a nyomozás befejezésétől számított 30 napon belül minden esetben nyújtsák be a kellőhöz megalapozott vádiratot a bírósághoz.

b/ Gondoskodjanak arról, hogy az 1/b. pontban jelzett bűnügyek ugyancsak a nyomozás befejezésétől számított 30 napon belül megalapozott vádirattal a bírósághoz kerüljenek.

3./ A bíróságok az ellenforradalmi bűncselekménnyel vádolt terheltek ügyeit soronkívül tárgyalják. Az ilyen bűnügyeket ne az érkezés sorrendjében tűzzék ki tárgyalásra, hanem elsősorban a súlyosabb bűncselekménnyel vádoltakkal szemben járjanak el.

A politikai ügyeket általában, de a súlyosakat minden esetben a nyilvánosság kizárásával kell tárgyalni.

4./ Egyes kirívóan enyhe ítéletekkel szemben törvényességi óvást kell emelni.

II.

Az októberi események zürzavarában bekapcsolódtak olyan munkás és dolgozó paraszt származású személyek is, akik az ellenforradalomban nem játszottak vezető szerepet, nem a népi demokráciánk megdöntésére törekedtek, hanem mint megtévesztett személyek kisebb súlyú bűncselekményt követtek el. Az ellenforradalom leverése után ezek a félrevezetett emberek a gazdasági élet helyreállítása és a politikai konszolidáció idején igyekeztek korábbi cselekményeiket jóvá tenni.

A bűnüldöző és igazságügyi szerveink - helytelenül - az ilyen személyeket is gyakran tudatos ellenforradalmárként üldözik és ítélik el.

A helyes büntetőpolitikánk kialakítása végett:

1./ A megyei /fővárosi/ rendőrfőkapitányság vezetője és a megyei /fővárosi/ ügyészség vezetője együttesen dönti el, hogy a megtévedt munkás és dolgozó paraszt származású személy kisebb jelentőségű ellenforradalmi jellegű cselekménye bíróság elé kerüljön-e. E pont rendelkezései alá nem vonható az osztályidegen, az osztályellenes, a huligán, a szokásos bűnöző és az a személy, akit politikai, vagyonielleni vagy spekulációs bűncselekmény miatt 5 éven belül végrehajtható börtönbüntetésre ítélték.

Ha a két bűnüldöző szerv között egyetértés nincs, úgy a vitás kérdésekben a Belügyminiszter, vagy első helyettese a Legfőbb Ügyésszel együttesen dönt.

Ezt a felülvizsgálást 1958. január 31-ig kell befejezni.

2./ A megyei /fővárosi/ ügyész, a megyei /fővárosi/ bíróság és a megyei /fővárosi/ rendőrfőkapitányság vezetője 1958. február 15-ig vizsgálják felül azokat a folyamatban lévő ügyeket, amelyekben az ügyészség már vádiratot nyújtott be, de a bíróság az előkészítő tárgyalást még nem tartotta meg.

Amennyiben a felülvizsgálat során a munkás és dolgozó paraszt származású vádlottokról azt állapítják meg, hogy már a büntetőeljárás megindítása is elérte a kívánt hatást az eljárást szüntessék meg, vagy az ügyész a Btá.56.§-ának alkalmazását indítványozza, feltéve, ha az elkövető nem volt korábban politikai, vagyonelleni vagy spekulációs bűncselekmény miatt végrehajtható szabadságvesztés büntetésre ítélve.

Ha a terheltet a BHÖ.269.pont a., b., vagy f. alpontjában jelzett bűncselekmény miatt egy alkalommal végrehajtható börtönre ítélték, e körülmény még egymagában nem akadályozza a most mondott rendelkezések alkalmazását.

- 3./ Azokat a munkás és dolgozó paraszt származású megtévedt személyeket, akikkel szemben olyan tartamu szabadságvesztés büntetés látszik kívánatosnak, amely az előzetes letartóztatásban töltött időt nem sokkal haladná meg, vagy szökéstől egyébként tartani nem kell, szabadlábba kell helyezni.

E kérdésben nyomozati szakban a megyei /fővárosi/rendőrfőkapitányság vezetője és a megyei /fővárosi/ ügyész együttesen dönt. A bíróság a folyamatban lévő ügyekben ugyan-
esen szempontok szerint jár el.

- 4./ Ha a fejezetben jelzett bűnügyben az előkészítő ülést már megtartották, a bíróság az ügy jelentőségéhez és a vádlott személyi körülményeihez képest alkalmazzon felfüggesztett börtönbüntetést, pénzfőbüntetést és a szükséges előfeltételek fennforgása esetén javító-nevelő munkát.

Fel nem függesztett rövidebb tartamu börtönbüntetést megtevéstett dolgozó jelentéktelen súlyú cselekményeire csak abban az esetben helyes kiszabni, ha ezt a helyi viszonyok a közrend, köznyugalom megszilárdítása és a törvényesség érdeke megkívánja.

III.

A közönséges bűncselekmények elbírálásánál az 1955. évi novemberi Párthatározat iránymutatásait kell figyelembe venni. Ennek megfelelően a bűnüldözés súlyát ezeknél a bűncselekményeknél is az osztályidegen, a deklasszált, huligán elemek és a szokásos bűnözők által elkövetett, valamint a súlyosabb bűncselekményekre kell helyezni. Az első ízben megtévedt dolgozók - amennyiben bíróság elé állításuk szükséges - kisebb jelentőségű cselekményeinek megítélésénél elsősorban pénzfőbüntetés, felfüggesztett börtönbüntetés, s a szükséges előfeltételek biztosítása esetén javító-nevelő munka alkalmazása legyen előtérben.

IV.

A fentiek következetes megvalósítása érdekében utasítjuk a bírói, ügyészi és büntetésvégrehajtási szerveket, hogy a további intézkedésig a munkás és dolgozó paraszt osztályhelyzetű elítéltek közül az alábbiak börtönbüntetés végrehajtását tartsák függőben:

1./ Akiket a bíróság a BHÖ.1-26. és 31. pontjában felvett bűncselekmény miatt jogerősen egy évet meg nem haladó szabadságvesztés büntetésre ítelt, feltéve, ha az elkövető már korábban nem volt végrehajtható börtönbüntetésre ítélve. Ha az elítéltet előzőleg a BHÖ.269.pont a.,b. és f. alpontjában jelzett bűncselekmény miatt egy alkalommal végrehajtható börtönre itélték is, e körülmény a most kiszabott szabadságvesztés büntetés függőben tartásának nem akadályozója.

Ez a rendelkezés nem vonatkozik azokra az elítéltekre, akik a cselekményüket 1957. március 15. után követték el.

2./ Ha az elítélt dolgozó paraszt, tsz.tag, állami gazdasági dolgozó, vagy olyan személy, aki a 108/1957 sz. közös utasítás alapján az 1957. évben mezőgazdasági munkák elvégzése címén halasztást kapott, vagy korábban a félbeszakítás kedvezményeiben részesült, amennyiben büntetésük vagy annak hátralévő része az egy esztendő nem haladja meg és korábban nem volt valamilyen politikai, vagy vagyon elleni, továbbá spekulációs bűncselekmény miatt végrehajtható szabadságvesztés büntetésre ítélve, a büntetés végrehajtásának további halasztására a megyei, illetve járásbíróság elnöke ad utasítást.

Az 1.,2. pontban jelzett tennivalók elvégzéséről a megyei /fővárosi/ bíróság vezetője a csatolt mintán 1958. február 15-ig az Igazságügyminisztériumba jelentést tenni kötelesek.

Mint hogy az 1./ pontban jelzett függőbentartás az említett határidő után is előfordul, ezért március 15-én újból, ezt követően pedig a további intézkedésig ugyancsak minden hónap közepén a nevezett vezetők jelentést tenni kötelesek.

Az I.-IV. pontban jelzett intézkedéseket az illetékes szervek a Párt megyei /fővárosi/ Intézőbizottságával egyetértésben hajtják végre.

A Katonai bíróság hatáskörébe tartozó ügyekben külön utasítás intézkedik.

B u d a p e s t , 1958. január 8.napján.

Dr.Szénási Géza s.k.
legfőbb ügyész

Biszku Béla s.k.
belügyminiszter

Dr.Nezvál Ferenc s.k.
igazságügyminiszter